KOMMISSIONENS BESLUT

av den 29 maj 1996

beträffande förlängningen av den avgift som tas ut på vissa oljeprodukter till förmån för det franska oljeinstitutet (IFP) under perioden 1993 – 1997

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(96/615/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 61.1 första stycket i detta,

med beaktande av att de berörda parterna har anmodats att inlämna sina synpunkter i enlighet med dessa artiklar, och

med beaktande av följande:

I

Genom skrivelse nr SG (94) D/16532 av den 23 november 1994 underrättade kommissionen den franska regeringen om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i Romfördraget beträffande det stödsystem som finansieras genom en skatteliknande avgift som tas ut på vissa oljeprodukter till förmån för det franska oljeinstitutet (l'Institut français du pétrole, IFP).

IFP är ett tekniskt och vetenskapligt institut utan vinstsyfte som inrättades 1944 och som kontrolleras av den franska staten. Institutet sysslar huvudsakligen med att genomföra forsknings- och utvecklingsprojekt inom områdena för prospektering, raffinering och petrokemi. Därtill genomför institutet studier och svarar för att sprida teknisk information och utbilda tekniker inom ovannämnda områden. IFP har också aktieinnehav i företag inom dessa sektorer av kolvätesindustrin.

IFP finansieras till stor del (68 % av driftbudgeten 1991, 63,7 % 1993 och 65,2 % 1994) genom intäkter från en skatteliknande avgift som har inrättats till förmån för institutet och som tas ut på vissa oljeprodukter. Inrättandet av denna skatteliknande avgift till förmån för IFP går tillbaka till 1944, men den franska regeringen har enbart 1992 anmält förlängning av avgiften för perioden 1993 – 1997.

Intäkterna från denna avgift torde uppgå till ungefär 1 miljard franska franc (dvs. 155 miljoner ecu) per år under perioden 1993 – 1997 (1,15 miljarder franska franc 1994).

Förslaget till förnyad finansiering för denna period anmäldes till kommissionen i augusti 1992, men efter tillkännagivande att IFP skulle erhålla förskott på intäkterna av avgiften, fördes stödet i januari 1993 upp i registret över icke anmält stöd.

Kommissionen har beslutat att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget beträffande detta system på grund av följande allvarliga tvivel:

— Uttag av en avgift på de importerade produkterna skulle kunna strida mot den allmänna principen om fullständig skattebefrielse för import från andra medlemsstater (en princip som regelbundet bekräftas av kommissionen när det gäller skatteliknande avgifter).

— De företag som förvärvar resultaten av IFP:s studier skulle kunna erhålla ett indirekt stöd, eftersom priserna inte tycks beräknade på de verkliga kostnaderna trots att de faktureras till marknadspris.

— Det kan inte uteslutas att IFP:s program innebär att direkt stöd ges till vissa av de företag som kontrolleras av institutet eller indirekt stöd enligt föregående strecksats.

— Intäkten av avgiften skulle kunna utgöra ett direkt stöd som gynnar institutets verksamheter jämfört med de verksamheter som bedrivs av liknande centra i resten av gemenskapen.

— Det faktum att IFP inte tar ut tillräcklig ersättning för de ekonomiska andelar som det innehar skulle likaledes kunna utgöra ett stöd.

Med hänsyn till att de tillverkare av oljeprodukter som är underkastade avgiften och som exporterar sin produktion skulle kunna erhålla återbetalning av avgiften, ansåg kommissionen att denna befrielse utgjorde ett exportstöd. Eftersom den franska regeringen har överlämnat ett förslag till dekret till kommissionen, enligt vilket export av de berörda produkterna skulle avgiftsbeläggas i enlighet med de allmänna principerna på området, berörde dock kommissionen inte denna fråga när den inledde förfarandet.

Samtidigt föreslog den franska regeringen en ändring av avgiftsvillkoren för import så att de aktörer som är skyldiga att erlägga avgiften inte skulle behöva erlägga denna för en del av deras leveranser i Frankrike som motsvarar den inhemska genomsnittliga konsumtionen av den berörda produkten som omfattas av import inom gemenskapen. Kommissionen ansåg i sitt beslut att inleda ett

förfarande att detta system "inte helt uppväger den avgift som tas ut på de produkter som importeras från andra medlemsstater. I själva verket skulle viss försäljning för konsumtion i Frankrike som bedrivs av aktörer vilka täcker sina behov genom att importera kvantiteter som överstiger det franska inhemska genomsnittet, belastas med en restavgift som skulle utgöra ett brott mot den allmänna principen om total skattebefrielse för import från övriga medlemsstater".

Den franska regeringen har varken tillämpat korrektionsmekanismen för importavgifter eller avgiftsbelagt exporten till följd av det förfarande som inletts.

Den franska regeringens synpunkter inkom till kommissionen den 5 januari 1995. Dessa synpunkter innehöll till viss del svar på de tvivel som kommissionen hyst om förenligheten av detta system. Ytterligare upplysningar inkom den 10 november 1995, den 6 december 1995 och den 15 januari 1996. I syfte att klargöra ett antal punkter ägde ett möte rum i Bryssel den 14 november 1995 mellan företrädare för den franska regeringen och kommissionen.

Kommissionens tillkännagivande till övriga medlemsstater och tredje part med anmodan att inkomma med sina synpunkter i ämnet, offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 27 juni 1995 [1].

Kommissionen har inom ramen för förfarandet inte erhållit några synpunkter varken från någon annan medlemsstat eller från tredje part.

II

I sitt svar på att ett förfarande inletts lämnade Frankrike följande synpunkter:

— Ett preliminärt påpekande att förfarandet inletts inom ramen för en ständig granskning av befintliga system (enligt artikel 93.1 i fördraget) eftersom systemet, utan större ändringar, tillämpats sedan 1944. Därför skulle kommissionen inte kunna klandra den franska regeringen för att ha underlåtit att anmäla systemet. Dessutom skulle inte valet av denna form för att 1992 "informera" kommissionen om förlängningen av systemet för överhanden över det befintliga systemets art.

— IFP:s verksamhet medför inte någon snedvridning av konkurrensen, eftersom resultatet av dess arbete är tillgängligt för alla utan diskriminering. Denna öppenhet bekräftas av följande faktorer:

1. Personer som inte är av fransk nationalitet deltar i IFP:s styrande organ (fyra av tretton i den vetenskapliga kommittén och tre av arton i styrelsen). Detta innebär att de internationella aktörerna alltid på detta sätt har hållits informerade om IFP:s arbete och att de har deltagit aktivt i de strategiska riktlinjerna.

2. IFP har deltagit i de åtgärder som kommissionen har vidtagit inom ramen för den europeiska politiken för energi samt forskning och utveckling, liksom i olika program som kommissionen har startat.

3. IFP har bidragit till att skapa olika europeiska nätverk: Europeiska institutet för geo-energi (European Institute on Geo-energies) och Europeiska nätverket för forskning och geo-energi (European Network for Research and Geo-energies). För närvarande är ett liknande nätverk för motorer under uppbyggnad.

4. Inom ramen för institutets utbildningsverksamhet är mer än en tredjedel av de elever som följer kurserna vid den statliga petroleum- och motorhögskolan (École nationale supérieure des pétroles et moteurs) av icke-fransk nationalitet (37 % 1993/94).

5. Tillgång till forskningsresultat är öppen för alla intresserade företag oavsett nationalitet och oavsett var de är belägna (inom och utom gemenskapen). Deltagande i de forskningsprojekt som sker i samarbete är i själva verket öppet för alla företag (gemenskapsföretag eller andra) som är intresserade, givetvis med förbehåll för att de medverkar vid genomförandet av projekten. I utbyte mot deltagande lämnas delägarskap i de framtida resultaten.

6. Företagen erbjuds en annan möjlighet att få tillgång till forskningsresultaten, nämligen att förvärva licenser för utnyttjande av de metoder som utarbetats av institutet eller i samarbetsprojekt. Det är möjligt för varje företag inom och utom gemenskapen att förvärva dessa licenser, vilket sker till marknadspris. Av samtliga licenser som hade överlåtits fram till den 1 januari 1995 (1042) hade endast 74 licenser överlåtits i Frankrike (7,1 %).

— I Europa finns inga statliga eller fristående forskningsinstitut jämförbara med IFP. De betydande centra som har en storlek som är jämförbar med IFP är inte specialiserade inom sektorn för kolväten, motorer och miljö. Tvärtom är centra som är specialiserade inom denna sektor små till storleken och för en nischpolitik. Dessutom erhåller nästan samtliga forskningscentra betydande statlig finansiering i en lika stor eller större omfattning än IFP. De forskningscentra som tillhör de stora industrigrupperna för olja, kemi, gas och biltillverkning ger inte fri tillgång sina arbetsresultatet. Man kan inte vidhålla att en delvis finansiering av IFP med statliga medel gynnar institutets verksamhet jämfört med andra centra som är etablerade inom gemenskapen, när graden av offentlig finansiering oftast är lika stor eller högre i fråga om dessa centra.

[1] EGT nr C 161, 27.6.1995, s. 5.

— IFP beviljar inget indirekt stöd eftersom överlåtelsen av licenser görs till marknadspris oavsett vem partnern är. Det rör sig om ett pris som fastställs genom konkurrenskrafterna och inte om ett lägre eller artificiellt pris. Man kan inte vidhålla att detta pris skulla kunna vara varaktigt lägre än kostnaderna.

— Det är felaktigt att påstå att IFP inte erhåller någon ersättning för den finansiella andel som institutet håller i holdingbolaget ISIS där IFP:s aktieinnehav är samlat. Mellan 1986 och 1994 erhöll IFP 98,4 miljoner franska franc såsom normal ersättning till aktieägare. Dessutom, om de företag som kontrolleras drar nytta av IFP:s tjänster åtnjuter de inga fördelar varken när det gäller villkor för tillgång till forskningsprogrammen eller villkor för tillgång till resultaten. För utnyttjande av IFP:s teknologier har de antingen tillgång till koncessioner utan ensamrätt på marknadsvillkor eller delägarskap i resultat i proportion till den finansiering som de bidragit med.

— Den avgift som finansierar IFP är en avgift i tillägg till accisen och precis som i fråga om accisen är det den slutliga konsumenten som betalar avgiften. Den består av en konsumtionsavgift och är helt neutral i fråga om produktens ursprung. Å andra sidan finns det ingen länk mellan skattebetalarna och de som utnyttjar IFP:s arbete, vilket är den länk som utgör villkor för tillämpning av de principer som härrör från EG-domstolens rättspraxis om skatteliknande avgifter.

Dessa argument har framförts i den skriftsväxling som följde efter det möte som hölls med kommissionen, och framfördes också vid själva mötet.

III

Som ett inledande påpekande ifrågasätter kommissionen den tolkning som den franska regeringen gör av det befintliga systemets art och påminner om att den franska regeringen den 17 augusti 1992 anmälde förlängning av den skatteliknande avgiften till förmån för IFP i enlighet med artikel 93.3 i fördraget.

När det gäller skatteliknande avgifter som finansierar stödsystem måste kommissionen, i ljuset av artiklarna 92 och 93, granska både förenligheten i fråga om reglerna för uttag av avgiften och förenligheten när det gäller själva det stöd som finansieras genom intäkterna från avgiften.

Bedömningen av förenligheten när det gäller reglerna för uttag av avgiften baserar sig på två allmänna principer som regelbundet hävdas av kommissionen och bekräftas av domstolen [2] i domen av den 25 juni 1970 i målet 47/69, Frankrikes regering mot Europeiska gemenskapernas kommission (skatteliknande avgift till förmån för Frankrikes textilinstitut), nämligen principen om befrielse från skatt på importerade produkter och principen om beskattning av produkter som exporteras till andra medlemsstater och, genom utvidgning, till EES-länderna.

Den första principen fastställdes för att undvika att positiva åtgärder (i detta fall programmen för forskning och utveckling) som främst gynnar företag i den medlemsstat som fastställer avgiften, finansieras i större omfattning än vad som står i proportion till vinsterna, av företag i andra medlemsstater.

Den andra principen tillämpas för att se till att det inte är fördelaktigare att exportera än att producera för den inhemska marknaden, vilket skulle kunna bidra till ett större exportflöde och därmed en förändring av handeln inom gemenskapen. Å andra sidan måste man undvika att de inhemska exporterande företagen drar fördel av positiva åtgärder som finansieras genom intäkter av en avgift, utan att ha bidragit till finansieringen av åtgärderna.

Analysen av dessa två aspekter hänger för övrigt direkt samman med den tredje principen som kommissionen har upprättat i fråga om skatteliknande avgifter, nämligen förbudet att använda intäkterna från en avgift för att ge direkt stöd till enskilda företag.

Kommissionen har regelbundet, alltsedan dom avgavs i mål 47/69 [3], hävdat att "det faktum att [ett sådant institut] ställs till förfogande för alla företag, utan diskriminering när det gäller möjligheter och arbeten, inte nödvändigtvis för med sig en reell delaktighet i dessa fördelar som är lika lönsam för alla, för även om likabehandling säkerställs i bestämmelserna kommer man på det praktiska planet att finna en mer fördelaktig lösning för de franska företagen" eller mer allmänt, för de inhemska företagen.

Härav följer att en skatteliknande avgift som införs av en medlemsstat och som är avsedd att finansiera ett forskningscenter i allmänhet "av naturen" ger större fördelar till företag i denna medlemsstat.

Om resultaten av IFP:s arbete, såsom den franska regeringen intygar, är tillgängliga för alla utan diskriminering, ser sig kommissionen nödd att bedöma om detta motsvarar verkligheten inte bara när det gäller bestämmelserna, men också i praktiken. För att visa att detta verkligen är fallet har den franska regeringen hävdat att IFP:s forskningsverksamhet ingår i ett öppet europeiskt och internationellt sammanhang.

Kommissionen har bedömt att dessa argument, som beskrivs i del II, inte är tillräckliga för att visa att de franska företagen inte är de som främst drar nytta av resultaten av den forskning som utförs i alla dess former genom IFP. Det vill säga att de inte är tillräckliga för att motbevisa presumtionen att de fördelar som härrör från detta instituts verksamhet i första hand kommer de franska företagen till del.

[2] Rec. 1970, s. 487.

[3] Se fotnot 2.

Kommissionen har sålunda anmodat den franska regeringen att överlämna detaljerade uppgifter om arten av institutets forsknings- och utvecklingsverksamhet, liksom om de industripartner med vilka institutet genomför denna verksamhet (4).

Den franska regeringen har sålunda inkommit med ytterligare uppgifter: en uppdelning av IFP:s budget i olika verksamheter, fördelning av utgifterna på grundforskning, samt vetenskaplig och tillämpad forskning och utveckling, fördelning av utgifterna på egen forskning och sådan som genomförs i samarbete, samt fördelning per land och företag i fråga om de forskningsrapporter som upprättats i samarbete.

Av helheten av dessa uppgifter framgår att IFP:s driftbudget under de tillgängliga, senaste fyra budgetåren kan ställas på följande sätt:

(i procent)

	1992	1993	1994	1995
Drift	91	92	85	87
Varav:				
Utbildning	10	10	9	9
Information — dokumentation	3	4	4	4
Forskning — utveckling	78	79	72	75
Investeringar netto	2	1	3	-1
Återbetalning av lån	5	5	5	5
Mervärdesskatt som ej återbetalas	—	—	7	7
Diverse	2	2	0	2
Totala utgifter	100	100	100	100

För att ge en uppfattning om storheter kan nämnas att utgifterna för forskning — utveckling 1994 och 1995 uppgick till något under 1,3 miljarder franska franc och totalt till ungefär 1,8 miljarder franska franc.

När det gäller förvaltningsbehoven skiljer IFP mellan utgifter som rör undersökande forskning och de som rör tillämpad forskning. Den undersökande forskningen syftar till att öka förståelsen av de vetenskapliga företeelser och tekniska proceser som det mer tillämpade arbetet baserar sig på och att öppna nya vägar till tekniska framsteg. Den tillämpade forskningen består i undersökande och experimentellt arbete som syftar till en förbättring eller utveckling av nya metoder, nya produkter, utrustning eller tekniska processer. Den tillämpade forskningen utmynnar inte automatiskt i skapandet av en ny prototyp.

Utgifterna för den forskning som bedrivits av IFP uppgick för de senaste budgetåren till 20 % för den undersökande forskningen och 80 % för den tillämpade forskningen (5).

Inom forskningsbudgeten ser fördelningen mellan den egna forskningen och den som bedrivs i samarbete ut på följande sätt:

(i procent)

	1992	1993	1994	1995
Egen forskning	38,74	40,30	40,92	41,11
Annan forskning	13,74	13,71	14,35	12,91
Forskning som bedrivs med externa partner	47,51	46,00	44,73	45,98
Totalt	100,00	100,00	100,00	100,00

Den del av forskningsbudgeten som avsätts till IFP:s egen forskning uppgår till ungefär 40 %, den forskning som rör program av allmänt intresse (t.ex. miljö, kommissionens forskningsprogram etc.) till 14 % och den forskning som bedrivs med yttre partner uppgår till 46 %. Andelen forskningsprogram som bedrivs av IFP med finansiellt stöd av yttre partner utgör följaktligen 60 % av budgeten för forskning och utveckling.

En korsning av uppgifter om typ av forskning med uppgifter om de partner med vilka den bedrivs ger, som logiskt kan förväntas, en andel som är relativt betydande, men i minoritet, för den undersökande forskning som bedrivs av institutet självt (38 %) och en betydande andel för den tillämpade forskning som bedrivs i samarbete (93 %).

För att utvärdera omfattningen av de fördelar som företagen har av forskningsresultaten måste man studera de olika sätt som IFP utnyttjar för teknologiöverföring.

I allmänhet knyts kontakter mellan institutet och dess potentiella kunder vid vetenskapliga kongresser. Institutets renommé liksom de patent som det har sökt (som är offentliga) gör att köparna vet vilka arbeten som de kan få tillgång till genom IFP. Det bedrivs ingen affärsmässig försäljning för att skriva samarbetskontrakt eller överlåta licenser, men IFP har kontor och ombud som arbetar för att göra forskningsarbetet allmänt känt.

Fyra olika sätt utnyttjas för att överföra forskningsresultat till företagen: a) resultat sprids inom den offentliga sektorn, b) individualiserade insatser, c) överföring genom

(4) Eftersom den franska regeringen har bett kommissionen om största konfidentialitet i fråga om förbindelserna mellan IFP och företagen, kommer dessa företags namn inte att anges i detta beslut. Dessutom kommer uppgifterna om företagen i fråga att sammanföras i aggregat.

(5) Enligt de uppgifter som överlämnats av den franska regeringen har denna procentuella fördelning inte nämnvärt förändrats under de senaste budgetåren.

forskningsprojekt som bedrivs i samarbete och d) överlåtelse av licenser.

a) De resultat som sprids inom den offentliga sektorn rör grundforskning eller industriell vetenskaplig forskning som publiceras: alla kan få tillgång till denna information, i synnerhet eftersom en del av materialet publiceras på engelska.

b) Individualiserade insatser: i detta fall rör det sig om arbeten där resultaten i sin helhets ställs till köparens förfogande. Denna typ av överföring sker med full äganderätt och ensamrätt. IFP kan till och med förbjudas att under en vedertagen tid utnyttja de kunskaper som har förvärvats. Verksamheten faktureras till ett självkostnadspris som beräknas genom kostnadsbokföring. Alla intresserade företag kan få tillgång till denna verksamhet.

c) Forskning som bedrivs i samarbete utgör den vanligaste formen för resultatöverföring. I detta fall bokförs utgifterna för var och en av parterna mot uppvisande av fakturaverfikat för externa kostnader och genom värdering av utnyttjad tid genom tillämpning av en timkostnad som tar hänsyn till både personalkostnader och allmänna omkostnader. Detta sker under översyn och visering av en revisor enligt bestämmelserna i allmän rätt. Det bör noteras att avskrivningar inte bokförs i IFP:s utgiftskalkyl.

   Resultaten samägs i proportion till respektive finansieringsandel och den delade utnyttjanderätten inkluderar möjligheten att mot betalning överlåta licenser till tredje part.

d) Överföring av licenser gäller såväl IFP:s egen forskning som den forskning som bedrivs i samarbete med andra. Det handlar aldrig om en total överföring av forskningsresultat (ingen överlåtelse av patent utan endast av utnyttjandelicenser). Utnyttjanderätten är för övrigt begränsad i tid och rum. IFP och dess partner är fria att överlåta licenser till andra företag.

I denna situation är det omöjligt att belasta varje licensköpare med samtliga kostnader för forskningen, om man förutsätter att dessa kan identifieras och separeras (exempelvis är det mycket svårt att utvärdera de erfarenheter som förvärvats innan det aktuella forskningsprogrammet inleddes, mångsidiga resultat, eller resultat som fördröjs eller har indirekta återverkningar). Å andra sidan säljs den första licensen utan att man på ett välgrundat sätt kan uppskatta det antal köpare på vilka helheten av de faktiska kostnaderna kan fördelas.

Inför svårigheten att objektivt fakturera till självkostnadspris, kan IFP inte göra annat än att använda sig av det marknadspris som är resultatet av balansen mellan utbud och efterfrågan. Denna uppskattas oftast vid samråd som inleds av eventuella kunder (företag) eller i mindre omfattning genom att den potentiella köparen (stater) infordrar anbud.

Även om man med rätta kan fråga sig vad innebörden av "marknadspris" är i en situation där majoriteten av de potentiella köparna i större eller mindre omfattning subventioneras när det gäller driftbudgeten, är det uppenbart att köparen är beredd att erbjuda ett pris som är lika med eller lägre än den vinstökning som kan förväntas när den gamla processen ersätts med en ny, utvecklad av forskningscentret.

De potentiella köpare som är intresserade av en teknik vänder sig för övrigt också till IFP:s konkurrenter utan att institutet informeras om detta och begär att få förslag på priser och tjänster, varefter de förbehåller sig rätten att välja det bästa budet.

IFP:s uppdrag finansieras från två håll, nämligen intäkter från tilläggsavgiften till den inhemska avgiften på oljeprodukter, TIPP (Taxe intérieure sur les produits pétroliers), och extern finansiering från såväl företag som offentliga myndigheter eller kommissionen. Finansieringen av IFP:s uppdrag fördelar sig på olika källor på följande sätt:

(i procent)

	1992		1993		1994		1995	
	avgift	industri	avgift	industri	avgift	industri	avgift	industri
Uppdrag								
Utbildning	93,90	6,10	93,90	6,10	95,40	4,60	94,50	5,50
Information — dokumentation	98,80	1,20	98,80	1,20	99,10	0,90	99,60	0,40
Egen forskning	100	0	100	0	100	0	100	0
Program av allmänt intresse	70,50	0	69,40	0	72,60	0	69,40	0
Program med externa partner	27	73	26,40	73,60	27,80	72,20	29,40	70,60

I de fall summan inte blir hundra procent, särskilt i fråga om program av allmänt intresse, finansieras mellanskillnaden av offentliga myndigheter (olika ministerier) och kommissionen.

Man kan konstatera att intäkten från avgiften finansierar hela institutets egna forskningsprogram men endast en mindre del av den forskning som bedrivs tillsammans med externa partner (fransk och utländsk industri). Dessutom bör erinras om att de utgifter som täcks av avgiften inte till fullo kommer den industri som är medfinansiärer i forskningen till del eftersom IFP äger sin andel av resultaten.

En del av IFP:s driftbudget (mellan 32 % och 37 % beroende på vilket år det gäller) utgörs av finansiellt stöd från externa partner som kompensation för teknologiöverföring (kontraktsintäkter och licensavgifter) vilket utgör den känsligaste delen av institutets verksamhet. Denna del fördelar sig på följande kategorier:

(I procent av den externa finansieringen av forskningen)

	1994	1995
Stöd från inhemska organ	15,20	14,00
Finansiering från franska partner	21,90	24,00
Licensavgifter — Frankrike	12,30	12,00
Delsumma Frankrike	49,40	50,00
Gemenskapsstöd	5,90	4,00
Finansiering från utländska partner	24,70	22,00
Licensavgifter — utlandet	20,00	24,00
Delsumma utlandet	50,60	50,00
Totalt	100,00	100,00

Innehållet i posten "licensavgift" bör här inte kräva någon mer detaljerad förklaring, eftersom detta behandlades ovan vid beskrivning av mekanismen för fastställande av priserna för licenserna.

Däremot bör innehållet i posten "finansiering från partner", oavsett om dessa är franska eller utländska, granskas närmare. Denna benämning omfattar både betalning för individuella tjänster (där verksamheten faktureras till självkostnadspris enligt kostnadsbokföringen) och saldot från fakturering av forskning som bedrivits i samarbete.

När det gäller den senare formen för teknologiöverföring, förutsätter samarbetsprojekt att finansieringen delas lika mellan de olika partner. När beloppet för det arbete som IFP utfört inom ramen för detta program överstiger dess andel av finansieringen, resulterar detta i en mellanskillnad och IFP fakturerar då berörda partner motsvarande belopp.

I tabellen ovan motsvarar delsumman för Frankrike de inkomster som härrör från franska företag eller deras dotterbolag i utlandet medan delsumman för utlandet omfattar omsättningen som genomförts i utlandet med utländska företag liksom med utländska företags dotterbolag etablerade i Frankrike.

Som framgår av tabellen ovan är den totala finansiering som härrör från utlandet i stort sett lika stor som den inhemska. Läget är dock helt annorlunda om man endast betraktar förbindelserna mellan IFP och företagen. Den omsättning som uppnåddes 1994 tillsammans med de franska företagen uppgick till 34,2 % av totalsumman, medan den som uppnåddes i samarbetet med utländska företag uppgick till 44,7 % av totalsumman. För 1995 uppgick samma procentandelar till 36 % respektive 46 %.

Även om man till den omsättning som uppnåtts i samarbete med franska företag lägger de intäkter som erhållits från utländska företag eller dessas dotterbolag etablerade i Frankrike, så förändras inte förhållandet märkbart: 1994 uppnåddes en omsättning på 36,8 % i Frankrike eller i utlandet med dotterbolag till franska företag medan 42,1 % uppnåddes tillsammans med de utländska företagen.

En mer detaljerad analys av de olika inkomstkategorierna visar att de stora franska bolagen i olje- eller bilsektorn är viktiga partner till IFP. Sålunda uppnåddes 1994 en omsättning på 24,7 % tillsammans med de stora franska oljeföretagen, biltillverkarna och företagen i ISIS-gruppen (holdingbolaget som förvaltar IFP:s andelar inom de petrokemiska sektorerna och bilsektorerna samt tillhörande industrier).

En stat som inför en skatteliknande avgift för att finansiera positiva åtgärder gör vanligtvis detta för att stödja sin inhemska industri och inte industrins konkurrenter i utlandet. När det gäller IFP återfinns förvisso de två största franska företagen inom oljesektorn och bilsektorn bland IFP:s största kunder, men detta hindrar inte att största delen av IFP:s omsättning härrör från de utländska företagen.

Den geografiska fördelningen för denna omsättning 1994 illustreras i följande tabell:

(i procent)

Utländsk industri	Intäkter utländska partner 1994	Avgifter utlandet 1994	Avgifter utlandet 1995 (1)
Dotterbolag i Frankrike	2,60	—	—
Europeiska unionen	5,00	3,20	2,15
Övriga länder i Europa	0,60	0,70	0,72
Nord- och Sydamerika	6,20	4,80	12,18
Asien	10,10	11,30	8,95
Afrika	0,20	—	—
Australien (2)	—	—	—
Totalt (3)	24,70	20,00	24,00

(1) Detaljerna i fråga om intäkter från utländska partner är inte tillgänglig.

(2) IFP har också ett visst antal australiska företag som partner men de totala intäkterna från dessa är inte tillräckligt stora för att föras in i denna tabell.

(3) Värden som hämtats ur föregående tabell.

Med hänsyn till vad som sagts ovan kan man sluta sig till att de franska företagen inte är de som främst drar nytta av resultaten av den forskning och utveckling som bedrivs av IFP och att dessa resultat finns tillgängliga för alla utan diskriminering av något slag. Denna situation överensstämmer med den som råder på marknaden där majoriteten av företagen är aktiva inom samma områden och alltså intresserar sig för samma teknologier. Det ligger sålunda inget märkligt i att IFP:s forskningsresultat också finner internationell spridning.

Denna slutsats bekräftas vid en granskning av de licenser som beviljats till franska företag (74 av 1042 fram till den 1 januari 1995) liksom utvecklingen av ett antal utnyttjandekontrakt som undertecknats under de senaste åren:

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Frankrike	24	17	27	*	40	28
Europa – OSS	31	34	28	*	48	26
Nord- och Sydamerika	28	23	31	*	32	42
Asien – Australien	43	73	58	*	50	51
Afrika	0	2	13	*	7	5
Totalt	126	149	157	*	177	152

* Uppgift saknas.

IV

När det gäller de övriga tvivel som framförts när förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget inleddes beträffande denna dossier, har de fakta som kommissionen fått tillgång till gjort det möjligt att fastställa följande:

1. När det gäller det direkta eller indirekta stöd som IFP:s program medför för vissa företag där institutet innehar andelar, tycks det som om företagen inom ISIS-gruppen (Holding internationale de services industriels et scientifiques, internationellt holdingbolag för industriella och vetenskapliga tjänster) som kontrolleras av IFP till 57,3 %, av Sogerap (ELF-gruppen) till 39,1 % och av Banque nationale de Paris till 3,6 %, behandlas exakt likadant som andra bolag som IFP har kontakter med.

   Det är sant att företagen i ISIS-gruppen (13 företag 1994) är viktiga kunder till IFP. Intäkterna från kontrakt och licenser uppgick till 10,3 % av institutets totala externa intäkter (2 % för kontraktsintäkter och 8,3 % för licensavgifter).

   Förekomsten av andra aktieägare, det faktum att ISIS delägarskap i företag som är aktiva inom oljesektorn, den kemiska sektorn och sektorn för biltillverkning, med tre undantag, alla är minoritetsägarskap, och det faktum att IFP bedriver forskning i samarbete med gruppens företag, levererar individualiserade tjänster eller överlåter licenser på samma villkor som till övriga företag, gör det dock möjligt att dra slutsatsen att företagen inom ISIS-gruppen inte erhåller större stöd från IFP än övriga företag (med hänsyn till det faktum att IFP i fråga om vissa typer av teknologiöverföring — forskning i samverkan och överlåtelse av licenser — inte fakturerar helheten av sina kostnader). De tre undantag där ISIS innehar en majoritetsandel är ett företag för rådgivning (100 %), ett fastighetsföretag (70,39 %) och ett företag som tillverkar och saluför mätinstrument (81 %).

2. Vad avser den ersättning som IFP uppbär för sitt aktieinnehav, anser kommissionen att dessa är godtagbara på normala marknadsvillkor.

   Baserad på värdet av ISIS aktier den 1 januari 1986 och den 31 december 1994 liksom på värdet av de utdelningar som ISIS utbetalat varje år från 1986 till och med 1994 till IFP, uppgår den genomsnittliga årliga ersättningsgraden för investeringen, beräknad enligt TRI (Taux de rentabilité interne, internräntan, som mäter det nuvärdesberäknade värdet av en serie kassaflöden och som är lika med den räntesats som hade gällt för den ursprungliga investeringen om avkastningen hade varit regelbunden) till 15 %. Detta innebär att IFP i genomsnitt har erhållit en ersättning som uppgår till 15 % av investeringen, med hänsyn tagen både till de aktieutdelningar som har utbetalats och värdeökningen på aktien. Även om hänsyn tas till en genomsnittlig inflationstakt på 3 % för den period som studeras, så förblir avkastningen godtagbar.

3. Beträffande bedömningen att intäkten av avgiften utgör ett direkt stöd som gynnar institutets verksamhet jämfört med den som bedrivs av liknande centra i gemenskapen, bör påpekas att IFP inte är det enda forskningscentrum i gemenskapen som helt eller delvis finansieras med offentliga medel.

Det fastställs i punkt 2.4 i de nya gemenskapsramarna för statligt stöd till forskning och utveckling (6) att "Bestämmelserna i artikel 92.1 i Romfördraget avser som allmän regel inte offentlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamheter, som genomförs av offentliga institutioner för högre utbildning eller forskning utan vinstsyfte". Det bör påpekas att IFP är ett forskningsinstitut som drivs utan vinstsyfte (i stadgarna sägs "av icke-kommersiell karaktär").

(6) Antagna av kommissionen den 20 december 1995 och meddelade till medlemsstaterna i skrivelse av den 19 januari 1996 (EGT nr L 45, 17.2.1996, s. 5).

Det är svårt att påstå att IFP skulle kunna bedriva verksamhet som strider mot dess stadgar. Man skulle dock kunna invända att IFP genom att överlåta forskningsresultat till marknadspris handlar på ett sätt som strider mot stadgarna.

Man skulle också kunna hävda att utan vinstsyfte skulle centret kunna överlåta sina resultat till ett pris som vore lika med noll, eftersom det inte strävar efter att göra en vinst. Om detta inte sker utan institutet i stället överlåter resultaten till marknadspris (även om detta begrepp inte har någon innebörd på detta område, eftersom de flesta liknande institut är subventionerade och alltså inte har något behov av att täcka sina kostnader), så beror det på att intäkterna från den skatteliknande avgiften inte räcker till att finansiera helheten av IFP:s verksamhet och att institutet har behov av ett komplement som det erhåller från försäljning av forskningsresultat.

Eftersom tillämpningsområdet för fördragets artikel 92.1, enligt de nya gemenskapsramarna för statligt stöd till forskning och utveckling, inte omfattar offentlig finansiering av forskningsinstitut som drivs utan vinstsyfte, är det när det gäller överföring av forskningsresultat till företag som inslag av stöd eventuellt kan fastställas. Denna punkt behandlades i del III.

V

På grundval av de överväganden som lagts fram ovan, kan konstateras att IFP, även om det inte alltid fakturerar den faktiska kostnaden för forskningen, inte bedriver någon diskriminering när det gäller de företag till vilka de överlåter resultat av den forskning som det bedriver såväl i egen regi som i samarbete. Det kan sålunda inte bevisas att de franska företagen är de som främst drar nytta av IFP:s arbete.

Det har likaledes framkommit att IFP inte ger något direkt eller indirekt stöd till företag och att de företag som kontrolleras av holding-företaget ISIS inte åtnjuter någon förmånlig behandling jämfört med andra företag. Dessutom erhåller IFP godtagbar ersättning för sitt innehav i detta holdingföretag.

I fråga om den forskning som bedrivs i samarbete där faktureringen inte baseras på självkostnadspris ingår ett inslag av stöd, eftersom det finns en överföring av statliga resurser till företagen vilka har ett intresse av att utnyttja IFP:s arbeten i stället för att själva genomföra forskningen. I övriga fall av teknologiöverföring, dvs. individualiserade tjänster och överlåtelse av licenser, sker överföringen till självkostnadspris eller till marknadspris som bestäms genom att den potentiella kunden låter olika forskningscentra konkurrera, och i dessa fall finns inga inslag av stöd.

I de nya gemenskapsramarna för stöd till forskning och utveckling (7) fastställs i punkt 2.4 att "Om resultaten av sådana offentligt finansierade forsknings- och utvecklingsarbeten ställs till gemenskapsföretags förfogande på ett icke-diskriminerande sätt, utgår kommissionen från principen att detta normalt inte skall betraktas som statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i Romfördraget".

Sålunda, också i de fall där det finns ett inslag av stöd (forskning i samarbete), men där forskningsresultaten avyttras öppet och utan diskriminering till alla intresserade företag oavsett nationalitet, gäller enligt ovan att artikel 92.1 i fördraget inte tillämpas.

Kommissionens uppfattning kan dock komma att ändras om det i framtiden visar sig att IFP, även om det teoretiskt är öppet för alla företag, de facto huvudsakligen gynnar de franska företagen med sina aktiviteter.

Eftersom det har fastställts, på grunder som förklarats ovan, att IFP:s verksamheter inte innefattar stöd enligt artikel 92.1 i fördraget, är det lämpligt att ställa frågan om förenligheten när det gäller sättet att finansiera institutet medelst en skatteliknande avgift som lagts på vissa oljeprodukter.

Domstolen uttryckte sig på följande sätt i domen i målet 47/96 (8): "Visst stöd kan i sig självt anses vara tillåtet, men dock ha en störande effekt som förvärras genom sättet på vilket stödet finansieras så att helheten blir oförenlig med den inre marknaden och det gemensamma intresset".

Om det i detta fall inte finns något stöd enligt artikel 92.1 i fördraget, går det inte att angripa finansieringssättet, åtminstone inte när det gäller avgiften på importerade produkter. Eftersom alla intresserade företag kan utnyttja de positiva åtgärder som finansieras genom intäkten av avgiften, är det inte oförenligt med fördragets bestämmelser att företag som inte är franska deltar i finansieringen av dessa åtgärder.

När det gäller avgiftsbefrielse för exporterade produkter, bör påminnas att denna aspekt inte berördes när förfarandet inleddes, eftersom Frankrike hade förbundit sig att inte återbetala avgiften på de produkter som var avsedda för exort till andra medlemsstater eller till EES-länderna.

En avgiftsbefrielse utgör åtminstone en teoretisk stimulans för en tillverkare att sälja sin produktion till utlandet snarare än på den inhemska marknaden, vilket skulle kunna skapa en förändring av handeln inom gemenskapen.

(7) Se fotnot 6.
(8) Se fotnot 2.

Eftersom Frankrike inom ramen för detta förfarande har förnyat sitt samtycke (*) till principen att belägga de produkter som exporteras till medlemsstaterna och till EES-staterna med den avgift som tas ut till förmån för IFP, genom att underlåta att återbetala avgiften när produkterna är avsedda för andra medlemsstater och till EES-länderna, har kommissionen inte för avsikt att inleda undersökningar beträffande denna aspekt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förnyelse av den skatteliknande avgift som tas ut på vissa oljeprodukter till förmån för IFP för perioden 1993 – 1997 omfattas inte av artikel 92.1 i fördraget, såvida

1. finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamheterna vid det franska oljeinstitutet, IFP (Institut français du pétrole), genom en skatteliknande avgift som tas ut på vissa oljeprodukter, inte utgör ett stöd enligt artikel 92.1 i fördraget,
2. överföring till företagen av resultat av forskning och utveckling som utförts av IFP ensamt eller i samarbete inte utgör ett stöd enligt artikel 92.1, eftersom denna överföring sker utan diskriminering gentemot de berörda företagen inom gemenskapen.

Artikel 2

I enlighet med den skyldighet att belägga oljeprodukter avsedda för export med den avgift som finansierar IFP, vilket Frankrike har samtyckt till i sin skrivelse av den 5 januari 1996 från den ständiga representation vid Europeiska unionen, skall Frankrike inom två månader från dagen för anmälan av detta beslut informera kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att genomföra ett förslag till dekret om ändring av dekret 93-28 av den 8 januari 1993.

Artikel 3

Frankrike skall genom att översända en årlig rapport informera kommissionen om det avgiftsbelopp som årligen fastställs, om IFP:s utnyttjande av intäkten av avgiften genom att specificera de olika kategorier av åtgärder som har vidtagits, liksom genom att lämna en detaljerad redogörelse för dessa åtgärder och de partner med vilka åtgärderna har genomförts.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 29 maj 1996.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

(*) Skrivelse TL/dm nr 0016 av den 5 januari 1996 från Frankrikes ständiga representation vid Europeiska unionen.